

An © 2017 Gannas

Henwyn Ydhyn

Dell hevel, nys eus hanow kernewek y'n Gerlyver Meur rag nebes ydhyn an mor. Nebes anedha yw kampoellys war folenn 3. Martesen i a vydh kevys yn tyller arall. A woer nebonan gweres?

Kowethas An Yeth:

Kuntelles Kemmyn Blydhenyek an Kowethas a vydh synsys Dy'Sadorn an 4^a a vis-Hwevrer dhe Lys Kernow ow talleth dhe 2 eur (kesva an Taves a omguntell myttinweyth). Rol an negys dhe vos dyllys diwettha.

Gorsedh 2017

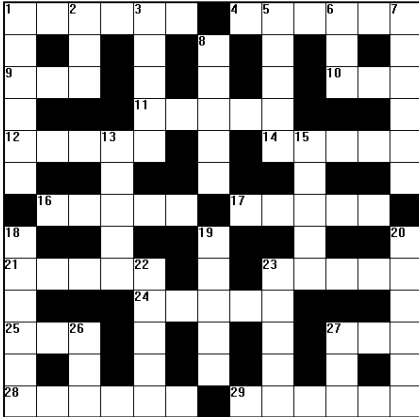
Gorsedh Kernow 2017, hembrenkys gans an Bardh Meur, Dr. Merv Davey, a vydh synsys an vlydhen ma dhe Lannstevan dy'Sadorn an 2^a a vis-Gwynngala.

Gwarnyans an Orsedh a vydh synsys y'n keth tre, myttinweyth, dhe'n 22^{ens} a vis-Ebrel

An Gannas niver 481
Mis-Genver 2017
dyllys gans ©
Kowethas an Yeth
Kernewek ISSN 1481
705X

Krowseryow
gans Ray Edwards

- 3. Kreatur gans pluv (5)
- 5. Tir ogas dhe amal (5)
- 6. *Gromersi, meur ...!* (3)
- 7. Agan bro ni (6)
- 8. Rag sevel warnodho (5)
- 13. *Offra, 3a person islavarek* (5)
- 15. Mernans (5)
- 18. Resek (6)
- 19. Sawra (5)
- 20. Hanter eth (6)
- 22. *Syr arloedh, na gronk (BM 962)* (5)
- 23. Gul hirra (5)
- 26. Ogh ha ...! (3)
- 27. Krist, klyw ow ...! (RD 837) (3)

**Gorthybow dhe'n krowseryow mis-
Kevardhu 2016**

a-dreus:

- 1. Lester rag toemmhe dowr (6)
- 4. Den pur vyghan (6)
- 9. Chambour managh (3)
- 10. Sertan (3)
- 11. Gorra tan dhe (5)
- 12. Skila (5)
- 14. Diwiver (5)
- 16. Diwes (5)
- 17. Nivera (5)
- 21. *Oghen, unnplek* (5)
- 23. Uskis (5)
- 24. Tyller rag gwitha taklow (5)
- 25. *Roes yn Sowsnek* (3)
- 27. Myghtern an bestes (3)
- 28. Kuhudha (6)
- 29. An mis ma (6)

war-nans:

- 1. Lester rag doen dowr (5)
- 2. Nyns yw pronter (3)

argemmynn:
Gwerthji Kernewek

Keskewsel, 24 Plen an Varghas,
Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725
(dyghtyer **Jerri Jeffries**).

www.keskewsel.com

Lyther a Alban

a-dhiworth Yowann Byghan

(agan kesskriker arbennik albanek)

Moy tavosethow gwydhelek

Yma lies tavoseth yn Gàidhlig. Ottomma re anedha hag yw da genev vy.

Amharc (leverys *a-varghk*) a styr gwel po golok. *Clàr-amharc* (ger rag ger astell-gwel) yw skrin pellwolok po skrin yn sinema.

Cor yw gnas po studh, kepar hag agan ger kor. *Dè do chor?* (*je-do-ghor*, ow styrya ger rag ger ‘Pyth dha studh?’) yw furv gemmyn a leverel ‘Fatla genes?’ *Air chor sam bith* (ger rag ger, dhe gor a vo) yw agan ‘war neb kor.’ *Air a h-uile cor* (dhe bup kor) a styr ‘awos neb tra’ po ‘dre bup method yw res.’

Drògaid (*dro-kyj*) yw kweth krev hengovek, henwys yn Sownsek po *drugget* po *linsey-woolsey*, mes *dìnichean* (*ji-ni-ghyan*) *drògaid* yw jins *denim*. Nyns eus ger arall rag *denim* yn Gàidhlig. (*Dròchaid*, leverys *dro-ghyj* , ger pur gehaval, yw pons, kepar hag yn hanow-tyller Drumnadrochit, ow styrya drumm an pons.)

Earball a leigeil leis a’ chraiceann a styr ger rag ger ‘Fia gans kroghen an lost’, henn yw treghi kollow, daskorr. *Fliuch chun a’ chraicinn* yw ‘glyb dhe’n groghen.’

Eoin dhubha (*yo-in-ghu-a*), ger ha ger ‘ydhyn du,’ yw an lavar devnydhys gans pyskadoryon albanek rag *guillemots*, *razorbills* ha nathes. *Eun dubh an sgadain* (edhen dhu an hern gwynn) yw an *guillemot*, mes *eun bàn* (edhen wynn) *an sgadain* yw an sether. *Eun gur le gùg* (lavar prydydhyek ow styrya ‘edhen gorys gans *gugachan*, henn yw sethoryon yowynk) yw hanow gwydhelek an *stormy petrel*.

Yma lies tavoseth arall gans an ger *dubh*, po du. *Tha e gu dubh* (dhe’n du) *domhainn ann an drugaichean* a styr ‘Yth omvysk ev yn fen (dhe’n du) gans stoffys, ev yw stoffki.’ *Bha mi gu dubh ann an fiachan* - ‘Yth en vy yn town (dhe’n du) yn kendon. *Dubh-chaile* (*du-ghal-a*, magteth dhu) yw flownenn. *Dubh-fhacal* (*du-agh-kal*, ger du) yw paradox po enigma. *Dubh-leagail* (*du-leg-al*, iselheans du) yw gorth-barr. *Dubh-thoill* (*du-hoyl*, tell du) yw *haemorrhoids* .

Seachad (*shagh-at*) a styr ‘dres’ po ‘ryb’, po ‘gorfennys.’ *Chaidh iad seachad* a styr ger rag ger ‘Yth ethons i dres (neppyth)’, henn yw ‘I a bassyas’. *Chaidh e seachad air an làraigh* a styr ‘Ev a dremenas dres an kert.’ Mes *cuir i seachad oirre*, ger rag ger ‘Hi a worras gorfenn (neppyth) warnedhi’, a styr ‘Hi a wrug goheles (neppyth).’ *Thèid seo seachad* (*heyj-sho-shagh-at*), ger rag ger ‘Y teu hemma dres ...’ a styr ‘Hemm a wra tremena.’

Fosglan a styr porth chi, kyns oll porth gans fosow ha gans to ryb daras chi hengovek. Mes *fosglan a' chaolain* (*fosk-lan-a-gheu-lin*, ger rag ger 'porth an kolodhyon') a styr *rectum* po gwenn.

Hòro-gheallaidh (leverys *ho-ro-yall-i*) yw hanow towlenn-bellwolok veurgerys hag yw darlesys gans BBC Alba. Rag an re ahanowgh hag a gar ilow an werin hag ilow hengovek keltek, y fia da hwithra *Hòro-gheallaidh* yn YouTube – splann yw an ilow. Styr an lavar yw kepar hag agan 'habadoellya', henn yw tros po freudh po ankresyans, mes yn An t-Eilean Sgiathanach (Skye) an styr yw moy poran: yth yw diwessans meur po *booze-up*.

Ytho, a vynnta *hòro-gheallaidh*? Wel, '*S math a dh'èireas dhut* (*sma-a-ye-ras-ghut*), ger rag ger 'Yth yw da ow trehevel dhis,' ow styrya 'Y fydydh feusik.'

Gis Poeslevans gans Polin Prys

Otta neppyth pareusys rag an Klass Avonsys yn Loundres mis Hedra 2016. Martesen henna a via dhe les dhe studhyoryon erell.

Henn yw an vaner a gewsel¹ orth tus hag yma 5 maner kevys yn Bywnans Ke par dell syw:

(1) PUR UGHEL

r.e. 'Lowena dhe'm arloedh stout, Lowena dhe flour an bys.'
(Maw dhe Tewdar 05.65.)

Ow kewsel yn **3a person**.

Ensamplow pella:

'Lowena dhe'n ryella pryns a allas ombrevi.'

(10^{ves} Legate dhe Arthur 24.87.)

'Lowena ha ryelder hag enor bras yn pellder dhe'm arloedh dres pub huni.'
(Ethion dhe'n Emperour 32.28.)

UGHEL (2)

r.e. 'Leverewgh bodh agas brys, ow arloedh, dhe neb na fyll.'

(Maw dhe Tewdar 05.79.)

Ow kewsel yn **2a person liesplek**.

Ensamplow pella:

'Omgonfortyewgh, arloedh hweg, ha pub tra oll a vydh da.'

(Kusulyoder dhe Tewdar 13.58.)

'Arloedhes ker, meur yw ow cher dhy'hwi heb mar, my a'gas kar.'

(Modres dhe'n Vyghternes 35.31.)

(3) KRES

r.e. 'Arloedh a veur ryelder, dha arghadow a vydh gwrys.'

(Maw dhe Tewdar 06.09.)

Ow kewsel yn **2a person unnplek yn maner sivil ha kortes**.

Ensamplow pella:

'Joy war dha vodi ha ras!'

(Tewdar dhe Kannas 11.46.)

'Lowena dhis dres pub re, arloedh ughel yn dha se.'

(Kannas dhe Tewdar 14.13.)

(4) ISEL

r.e. 'Ke, deus mes a'th kargharow. Ty a dhe'm arloedh hastly. Gwayt bos war a'th lavarow!'

(Maw dhe Ke 07.76.)

Ow kewsel yn **2a person unnplek**.

Ensamplow pella:

¹ register yn Sowsnek

‘Ty jayler, deus yn rag ha’th vaw genes heb ardak.’

(Tewdar dhe Jayler 05.22.)

‘Arloedh, na vydh mar arow! Ty a abatt ow skians pan glewav dha lavarow!’

(Kusulyoder dhe Tewdar 13.10.)

(5) PUR ISEL

r.e. ‘Lavar uskis, ty jowdyn, raff kasadow’

(Tewdar dhe Ke 02.69.)

Ow kewsel yn **2a person unnplek yn maner kussya ha milliga.**

Ensamploù pella:

‘Taw! Dhe’th kregi, kagel meur! Chorl bodharek!’

(Tewdar dhe Ke 3.33.)

‘Serr dha dhiwen, ty benn pyst!’

(Tewdar dhe Ke 04.75.)

‘Gwra yndella, lagasek, ha dhis my a vydh grasek!’

(Maw dhe Jayler 05.54.)

Notenn: 2a person liesplek rag formoleth, bri, feklans, gwaynya tregeredh, ynwedh mars or ownek a’n gorthyp;

2a person unnplek rag diskwedhes anformoleth, fowt a vri, kows orth par, kowetha, neskerens, fleghe po rag diskwedhes nerth,

Hemma a yll chanjya a-ji dhe’n keth lavar!

Mernans yn Kylgh

hwedhel gans Jowann Richards

Chaptra Pym

‘Wel, gas ni dhe weles an polat - Simon Weeks, a nyns yw?’ yn-medh an serjont.

Simon Weeks a dheuth y’n stevell, owth heveli nebes serrys.

‘Ottena!’ ev a dhallathas, hwith ow sevel a-dherag an voes, heb mires orth an gador. ‘Prag y hwovynnowgh orth Jane oll an govynnow ma? My a yll leverel dhywgh a-dro dhe’n mater. Nyns o edhomm dhywgh gul henna.’

‘Esedh, mar pleg, Mester Weeks,’ yn-medh an serjont, yn kosel. ‘Dhymmo krys, res porres o dhyn ni gul henna, ha nyns yw hi moy distemprys lemmyn ages dell o hi kyns hi dhe dhos omma. Martesen le, yn hwir. Lemmyn, gweres dhyn, ha ni oll a yll gorfenna dhe skonna.’

Dell heveli, Simon Weeks a welas skians a henna. ‘My a’n gwra,’ ev a leveris.

‘Wel, Mester Weeks, lever dhyn ni a-dro dha gerdh dhe’n kylghyow, ha’n eglos, ha pandr’a hwarva, - dell grysdyd, henn yw.’

Simon Weeks a leveris an keth derivas dell leveris Jane a-dro dhe rann an hwedhel bys pan welsons an korf.

‘A welsys ta nebonan arall po a glewsys neppyth? a wovynnas Serjont Matthews.’

‘Wel, nyns ov vy sur, mes my a grys my dhe weles nebonan ow poenya dhe-ves y’n skeusow.’

An Nowodhow

Nowodhow berr yn Kernewek yw dyllys gans Radyo Kernow dhe 5 eur dy’Sul. Geryow an dowlenn a yll bos redys diworth gwiasva Kowethas an Yeth Kernewek:

www.cornish-language.org

‘Ple?’

‘Dhe benn arall an eglos - tu a’n howlsedhes, henn yw. Yth esen ni a’gan sav ogas dhe’n alter, heb mar.’

‘O an furv den po benyn?’

‘Ny wonn mann. Na wra ankevi, serjont, bos an nos nebes tewl, ha’n skeusow hwath tewlla.’

‘My a gonvedh henna. Mes martesen ty a yll perthi kov a neb tra, neb furv po movyans a allsa agan gweres.’

‘Ny grysav yndella, mes, wel, dell heveli nyns esa meur a furv dhodho - po dhedhi.’

Konstabel Tregloan a basas yn kosel. ‘Furv dhigempenn?’

‘Gwir. Henn yw an kas heb dhout. Digempenn. Martesen pilennek.’

‘A!’ yn-medh Dan Tregloan.

‘Neppyth moy?’ a wovynnas an serjont.

‘Travyth.’

‘A glewsys ta neb son?’

Simon Weeks a brederis pols byghan. Ena, ev a shakyas y benn. ‘Ny glewis yv travyth, Serjont.’

An konstabel a viras orth y serjont, neb a benn-droppyas yn ferr. Dan Tregloan a wovynnas, ‘Mester Weeks, a welsys ta Edward Collett nyhewer kyns es mos dhe’n eglos?’

‘Yn hwir. Edward eth dhe’n kamp a-dro dhe seyth eur, dell grysav, hag yth esa ev ow keskewsel gans an bagas bys dhe gwarter wosa deg. Ena, ev eth yn hyns trohag y ji - po yndella my a grysi.’

‘Kwarter wosa deg. Osta sur?’

‘Sur. Ev a sevis yn-bann, mires orth y euryor, ha leverel ‘Kwarter wosa deg. Res yw dhymm mos’. Hag ev eth a-dhistowgh.’

‘Wel, Mester Weeks, meur ras. Res yw dhyn ni pareusi derivas rag ty dhe skrifa dha hanow warnodho, hag ena ni a’th tannvon ha Mestresik Morrow genes dhe’n kamp arta, yn karr kreslu.’

Ha Simon Weeks gylls, an serjont a hanasas. ‘Dalleth da dhe’n kas, Dan,’ yn-medh ev. ‘Onan anedha a welas neppyth ha klewes travyth. Ha’n voves, ny welas travyth mes klewes son!’

Ny worthybis an konstabel, mes apert o y vos gylls yn prederow. Wor’tiwedh, ev a leveris, ‘Serjont, my a dyb bos an skonna fordh diworth an kamp dhe ji Edward Collett dres an eglos. Tus a’n dre a woer henna.’

An myttin na, an hwitherer a elwis Serjont Matthews dos dh’y soedhva. ‘Res yw dhyn ni keheveli agan derivadow y’n eur ma, Bill,’ yn-medh ev.

Dell heveli, Andrew, Meg ha’n studhyer erell re destas owth afydhya an eur may hasas Edward Collett an kamp. Kwarter wosa deg, heb dhout. An hwitherer y honan re hwitheras euryor an den marow, an euryor esa owth oberi hwath, ha’n eur diskwedhys warnodho o ewn.

An medhek re lavarsa mernans dhe hwarvos ogas ha hanter wosa deg, ha’n myttin na yth esa dhodho an keth breus na. Ytho, an dhew dra a geweras yn ta; dell heveli, Edward Collett re gerdhsa diworth an kamp dhe’n eglos, hag ev re bia ledhys ogas a-dhistowgh, po martesen dell dhrehedhas ev an tyller. Herwydh dustunyans Andrew Pearse, Simon Weeks ha Jane Morrow re boensa a-berth y’n kamp gans derivadow an mernans ogas ha kwarter dhe unnek.

Yn kever an mernans y honan, hwithrans an medhek a afydhyas bos krogen penn an den terrys, ha henn o skila ankow. Hwithrans y'n eglos re dhiskwedhsa karrek veur, kepar ha pel-droes hy braster, ha goes warnedhi. Yth esa tri po peswar goli war y benn. Nyns o mernans Edward Collett dre wall, yn tevri; nyns o den y'n bys a ylli krysi henna. Ober a dhenledhyas o y vernans.

'Esa arwoedh a skila, syr?' a wovynnas Bill Matthews.

'Nag esa. Nyns esa arghans warnodho, ytho martesen an moldrer re wrussa y ladra. Mes yth esa y euryor hwath ena.'

'Ytho, res vydh dhyn kavoes skila arall, martesen.'

'Marnas yth esa neppyth arall a vri warnodho.'

'Gwir, syr. Mes, yth hevel skant na yll henna bos. Heb mar, unn skila arall yw nag o termyn lowr dhodho ladra kyns an dhew studhyer dhe dhos.'

'My yw unnver, Bill, mes res yw dhyn ni ombrederi pub tra a yll bos.'

'A, syr yma unn dra arall dhe leverel dhis. Ty a borth kov y leveris Mestresik Morrow hi dhe glewes son a skwardyans pann?'

'My a wra.'

'Wel, syr, my a erghis hwithrans arbennik war garregi ha fosow oll a-dro.'

'Pur dha, Bill. Ha?'

'Wel, Syr, i a gavas tamm byghan a bann war gorn lymm a veyn. Ottomma.'

Ev a dhiskwedhas sagh plastek byghan, hag ynno nebes neusennow gwlan, rann anedha gorm, rann gell, ha rann gwyrdd.

'Hm Dell hevel dhymm,

neusennow diworth jerkynn-sport, martesen,' yn-medh an Hwithrer. 'Res yw dhis dannvon henna dhe'n hwilva forensek, Bill. Martesen henn yw diworth kota agan moldrer, a nyns yw?'

Pan eth an serjont yn-mes soedhva an hwithrer, ev a vetyas gans Konstabel Dan Tregloan yn soedhva gemmyn kresenn an kreslu.

'A, serjont, eus pols dhis?'

'Eus, Dan. Eus neppyth nowydh?'

'Martesen, serjont. Martesen nyns eus. Mes wel, my re beu ow prederi yn kever an neusennow gwlan, ha lavar an Mestresik Morrow na, yn kynsa.'

'Wel?'

'Wel, hy a leveris hy dhe glewes son a skwardya pann, ha ni re gavas an neusennow.'

'Gwir, Dan, mes nyns yw ken mann. My a woer henna.'

'Mes, serjont, ena yma lavar Simon Weeks. Ev a leveris ev dhe weles furv dhigempenn, furv bilennek.'

'Ha.... pyth yw dha styr?'

'Wel, serjont,' yn-medh Dan Tregloan yn lent, 'yma skajynn y'n pow a-dro y'n eur ma skajynn Harry Wilson y hanow.'

argemmynn:

Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans **Matthi Clarke** ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y'gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

An Arloedhes Wragh

derivys gans John Prowse

Treylys hag amendys dhiworth *The Lady Witch*, gans Lady Jane Wilde, dyllys yn *Ancient Legends, Mystic Charms, and Superstitions of Ireland*, 1887.

Nans yw a-dro dhe dhew kans blydhen, yth esa trigys yn Iwerdhon a'n howlsedhes benyn may perthi own anedhi hy hentrevogyon oll. Pub-prys, hi a's tevo meur a arghans, kyn na wodhya nagonan fatell wrussa hi y gavoës. Nosweyth yn hy manerji, y hwarva keyvyiow splann, le may feu servyes an gwella boes ha diwosow -- kig ha yer ha gwin spaynek rag pubonan. Ha pan wovynnas tus a ble tothya oll anodho, hi a hwarthas ha leverel, 'My re beas ragdho.' Mes hi a skonyas derivas moy dhedha.

Ytho, kyhwedhel eth a-dro dhe'n powdir y hwerthsa an arloedhes hy enev dhe'n Jowl ha, rag henna, hi a ylli kavoes pup-tra a vynnno, dre hwans hepken. Drefenn hy golusogneth, i a's henwi 'An Arloedhes Wragh'.

Nyns eth hi mes a'n chi marnas nosweyth, hag ena pup-prys gans pennfronn ha hwypp yn hy diwleuv. Hag yn fenowgh, son a vargh a veu klewys, dhe eur dhiwedhes nosweyth, ow peswarlemmel a-hys an bownderyow ogas dh'y flas.

Ena y tallathas hwedhel koynt bos hwystrys a-dro dhe'n ranndir. Mars effo den yowynk nebes a'y gwin spaynek dres soper, hag ena koedha yn kosk, an arloedhes a dowlsa an bennfronn a-dro dh'y benn hag y dreusfurvyva dhe vargh.

Hi a'n marghoga toeth men oll a-dro dhe'n powdir, nosweyth, yn-dann hwilas boes a bub sort. Ha pypynag a dochyas hi gans hy hwypp -- yer, amanyynn, gwin, tesennow toemm -- henna a veu degys gans leuyow anwelow a spyrasyon dh'y chi ha gorrys yn hy spens. Ena, pan veu gorfennys an marghogeth, hag an arloedhes re guntellsa lowr a oll a vynna, hi a dhiwiskas an bennfronn a-dhiwar benn an margh spenys, hag ev a dheuth ha bos den yowynk arta ha koedha hware yn kosk. Ha pan dhifunas ev, ny berthi kov a dravyth a'n pyth re hwarvia. Ha'n Arloedhes Wragh a'n gelwis dhe dhos arta dh'y chi hag eva hy gwin spaynek mar venowgh dell vynnno.

Yth esa y'n ranndir den yowynk skentel ha brav, hag ev a erviras hwithra gwiryonedh an kyhwedhlow ma. Ytho, ev eth yn fenowgh dhe ji an arloedhes, ha kewsel orti, ha dos ha bos hy howeth, dell heveli. Mes pup-prys, yth o ev pur hewoel ha prederus.

Ha'n arloedhes a gara an den yowynk dres eghenn. Hi a leveris dhodho: 'Y tal dhis dos omma unn nos rag dybri koen. My a wra ri dhis an gwella boes, ha res vydh dhis previ ow gwin spaynek.'

An den yowynk a assentyas dh'y thowl yn lowen, drefenn y vos lenwys a droenekter. Pan veu ev devedhys, yth esa soper teg ow kortos, ha meur a win dhe eva. Hag ev a dhybris hag eva, mes bos war a'n gwin -- ev a'n skoellyas war an leur pan nag esa an arloedhes ow mires orto. Ena ev a omwrug y vos hunyek dres eghenn, ha hi a leveris, 'Ow mab, skwith osta. Gorwedh war an vynk na ha kosk, drefenn bos diwedhes an eur ha ty pell a-dre.'

Ytho, ev a worwedhas kepar dell o marow, ha degea y dhewlagas, mes mires orti yn-dann gel pub termyn.

Ha hi a dhehwelis pols a-wosa ha mires stag orto, mes ny wayas ev hag a anellas yn ughel.

Ena hi eth yn kosel ha kemmeres an bennfronn a-dhiwar an fos, ha kreupya war-tu ha'n den yowynk arta, yn-dann assaya tewlel an herness a-dro dh'y benn. Mes a-dhesempis an den a lammas yn-bann, sesya an bennfronn, ha hy thewlel dres an venyn. Y'n pols na, y feu hi treusfurvys dhe gasek loes, teg dres eghenn, moen hy garrow ha hir hy blew lagas. Bras ha skentel o hy dewlagas ell, ha medhel o hy mong. Ha'n den yowynk a's ledyas mes a'n chi ha lamma war hy heyn ha peswarlemmel mar skav avel an gwyns, bys pan dheuth ev dhe'n wovel.

'A wov!' a grias ev, 'Sav ha hernya ow hasek, drefenn hy bos skwith wosa an vyaj.'

Ha'n gov a sevis mes a'y weli, ha hernya an gasek, yn fordh dha ha krev, dell veu erghys dhodho.

Ena an den yowynk a yskynnas an gasek arta, ha peswarlemmel toeth men oll a-dro dhe'n powdir. Ha ny fyllis ev gul devnydh a'n hwypp. Pan dhehwelsens wor'tiwedh dhe vanerji an arloedhes, yth esa an gasek ow hwysa ha gwyls o hy dewlagas.

An den yowynk a dhiwiskas pennfronn an gasek, hag a-dhistowgh y taskavas an arloedhes hy furv wir arta, ha sedhi yn kosk down.

Mes an hern margh re beu gorrys y'ga le heb an geryow hudel gwiw. Ytho, i a worta war diwleuv ha dewdroes an arloedhes, ha nyns esa galloes y'n bys a

ylli aga dilea. Wosa hemma, ny sevis arta an arloedhes mes a'y gweli, mes merwel yn skon awos anken ha meth.

Nyns esa nagonan y'n ranndir a vynnas hollya geler an arloedhes dhe'n bedh. Leskys veu an bennfronn. Kettell veu gwrys hemma, yn kettermyn pyth an bys oll a'n arloedhes, oll hy golusogneth, a dreylyas dhe lusu hag a veu hwythys dhe-ves der an gwyns.

Geryow Nowydh

profys gans Kessedhek an Gesva

anaerobic digester, trethell anayrobek
asset, kerthenn

associate v., keffrysya

avid, ter

coriander, koriander

daddy long legs (crane fly), garanik

demand v, dervynn

escalator, eskeul

estate agent, gweythresor kerth

exotic, gorestren

flamingo, flammigo

gang plank, astell-gerdhes

generator, tredanell

lend, isri

lift (machine), yskynnell

loan v, amri

maggot, kontronenn

pollack (fish), dojel

pomposity, payonekter

pompous, payonek

porcupine, hoghdreynek

property, kerth

recruit v, ynvagasa

rubber (material), roeber

scurvy, kleves kragh

victim, fethesik

Servisyow Eglos dydhyasow avisys

An Revrond Chenon Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe servisyow a dheu:

8^{ves} mis Genver dhe Eglos Sen Swithin, Lannseles (*Launcells*) dhe 3 eur (derivadow diworth Peter Harwood), lennansow ha kanow yn naw rann.

8^{ves} mis Genver Eglos an Bluw Lanystyli Servis Stoel

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Chenon Jane Kneebone

☎ 01637 873135

☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com

Gorsedh Kernow Pewasow ha kesstrifow 2017

Wosa lies chanj orth pewasow ha kesstrifow 2016 (ha tamm deray martesen), ervirys yw lemmyn arayow rag termyn a dhe ha fest kenerthys owgh hwi genen aga skoodhya mar pleg ha danvon offrynnow rag 2017.

Yma diw dowlen - onan rag pewasow ha kesstrifow tevesik hag onan diblans rag pewasow yowynkneith rag tus yndan 18 blodh. Merkyes yw genowgh martesen dhe vos daswrys kesstrifow

tevesik rag 2017 ow komprehendya yeth Kernewek, rannyeth, studhyansow Kernewek ha skeusenieth.

An brassa chanj rag offrynoryon, gorrys aberth yn an dowlen an vledhen ma, yw chons danvon offrynnow dres teknologiethow media nowydh.

Ynwedh, an chanj dhe system moy gwedhyn a wra agan galosegi aswon ha solempnya res liesgweyth brassa a wrians gonisogethek kernewek ryb tenewen a artys ha profyansow lienek moy hengovek.

Kavadow yw oll an kedhlow dhe'n wiasva Gorsedh Kernow yn le may hyllogh hwi iskarga yn furvas WORD po PDF moy a-dro dhe'n pewasow ha kesstrifow ha fatel yllir brofya.

An gevren yw:

<http://gorsedhkernow.org.uk/AwardsInfo2017/index.html>

Mar pleg omglewewgh rydh dhe gylghresek an re ma dhe biw pynag a brederowgh a's teves les. Nyns eus fronnans erbynn denyth neb a vynn profya offryn.

Y fydh pewasow res dhe brofyansow hag a aswon an amkanow Gorsedh Kernow ha diskwedhes gnas ankoth a ober. Y hyll bos an ober ma y'n artys, sportys, studhyansow kernewek po gonis kemenetek.

Y fydh synsys solempnita pewasow arbennek gorthugher dres an Esedhvos kyns an solempnita Gorsedh Kernow an kynsa dy'Sadorn a vis Gwynngala 2017. Y hwra an solempnita pewasow ynwedh komprehendya displetyansow, riansow ha gwrythow gans gwaynyoryon pewasow. Y fydh postys manylyon leun

dhe'n wiasva ma hag y'n Dowlen
Esedhvos moy ogas dhe'n jydh.

Hag ynwedh... gwreugh merkya an
linen varow yw 31a a vis Meurth 2017!

Delia Brotherton,

Sodhoges Keskomunyansow an Orsedh

Nowodhow Poesek

An governans yn Loundres a bes
ow nagha klewes levow kernewek a-dro
dhe ranndir treusoryek² ha rag arghasa
agan yeth.

Yma kemmys ow hwarvos mayth
yw kales konvedhes po sywya pup-tra.

An governans a lever bos dever
arghasa an yeth gans Konsel Kernow
mes nyns yw hemma gwir herwydh an
pyth a veu ambosys kyns. Dr Loveday
Jenkin re dhispletyas kildennans an
governans yn kler.

Ha mar pydh pypm ranndir
etholegel³ yn le hwegh, an myns a
dhwisoryon a vydh namoy es unn
kansrann ughella ages an niver profys
gans an governans.

Lies lev a veu sevys erbynn ranndir
treusoryek pan dheuth Dessedhek an
Oryon dhe Druru, peswar anedha yn
Kernewek hepken. Nyns yw an
Dessedhek rann an governans mes
kusulya a yll mars eus skovarn a vynn
goslowes.

Ynwedh an ambos a dhigresennans
a alloesow dhe Gernow a hevel bos
gwann y'n dydhyow ma ha leveryas an

governans ow kewsel arta a ranndir an
soth-west.

Rag an gwella kedhlow da via mires
orth gwiasva an Orsedh. An Bardh Meur,
Dr Merv Davey a gewsis orth an routh
dhe Bons Polson (skeusenn folenn 12)
hag y hyllir redya y eryllyow dhe:

<http://gorsedhkernow.org.uk/wp/?p=488>

Ha Dick Cole, Hembrenkyas
Mebyon Kernow, a dhre an nowodhow
nowyttha pup-prys a welva gernewek
(keffrys ha skrif Loveday) dhe:

mebyonkernow.blogspot.com

Ha, na ankevyn bos etholans rag
Konsel Kernow mis-Me 2017. Dewisyn
yn prederus ha gans rach rak devedhek
Kernow, ha govynn orth ombroforyon
aga gwelva a'n yeth ha savla
digresennans kernewk..

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw
lytherenn? Py lies ger a voy es 3
lytherenn a yll'ta kavoes? Res yw
devnydhya pub lytherenn unnweyth yn
pub ger ha res yw devnydhya an
lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

O	N	A
E	H	W
N	G	V

Gorthyp mis-Kevardhu 2016:

pennoelva

² **treusoryek**, *crossboundary* (treus+or+yek)

³ **etholegel**, *electoral* (ethol+ek+el)

Protest orth an or

Bardh Meur, Dr Merv Davey, ow kewsel dhe Bons Polson war an or ynter Kernow ha Pow Sows.

<http://gorsedhkernow.org.uk/wp/?p=488>

Apposyans 2017

Rag dyskadoryon ha studhyoryon: Kesva an Taves Kernewek a erviras na vydh marnas unn gwari-rol yn apposyans an 1^a gradh alemma rag.

An Gannas 2017

An Gannas yw dyllys pub mis gans Kowethas an Yeth Kernewek. An Skrifennyas yw Tim Hambly, 12 Stret an Duk, Lannstevan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716:

skrifennyas@btinternet.com

Pennskriker An Gannas yw Graham Sandercock hag yw lowen degemmeres erthyglow ha skeusennow dhe vos dyllys:

grahamsandercock@blueyonder.co.uk

Rag dyllans mis-Hwevrer ha mis-Meurth 2017, dannvon erthyglow ynwedh mar pleg dhe:

morris.watts@blueyonder.co.uk

An Gannas 2017